

GROEN

IVN AFDELING
EELDE/PATERSWOLDE

NUMMER 60
VOORJAAR 2013

Bestuur IVN Eelde-Paterswolde

Voorzitter	Leo Stockmann Anemoonweg 40 9765 HG Paterswolde	e-mail: glstockmann@hotmail.com tel: 050-3095304
Secretaris	Hannie Koeleman- Lusink Hemstukken 32a 9761 KM Eelde	e-mail: koeleman95@home.nl tel: 050-3095807
Penningmeester	Martin Hols Boerhaaveweg 6 9761 HB Eelde	e-mail: holsmjg@hotmail.com tel: 050-3093609 gironummer IVN: 0820257
Lid	Ep de Boer Ter Borchlaan 29/A 9728 XA Groningen	e-mail: e.deboer@home.nl tel: 050-5266364
Lid	Aafke Pot-Ellen Zuurstukken 76 9761 KN Eelde	e-mail: a.j.pot-ellen@home.nl tel: 050-3095518
Lid	Willem Zandt Burg. J.G. Legroweg 19 9765 AD Paterswolde	e-mail: wzandt@hetnet.nl tel: 050-3094264
Lid	Agaath AB-van Zanten Goudsbloemweg 32 9765 HS Paterswolde	e-mail: agaath.ab@planet.nl tel: 050-3093113

Werkgroepen en contactpersonen:

Bomen, ruimtelijke ordening en milieu:	Agaath AB	3093113
Tentoonstellingen en publiciteit:	Leo Stockmann	3095304
Planten:	Ynze de Boer	3091875
Vogels:	Leo Stockmann (ad interim)	3095304
Jeugd:	Aafke Pot	3095518
Vlinderkampje:	Tineke van den Berg	3094337
	Jille Eilander	3091918

Voorwoord

Lentegevoel. Begin januari waren er al meldingen van bloeiend speenkruid. Spaarzaam nog, maar toch. Voor velen is de eerste bloei van deze soort een eerste lentesignaal. Mijn idee van ‘het gaat weer naar de lente toe’ is de eerste zingende merel. Die hoorde ik op 7 februari bij het licht worden. Hij zong bij matige vorst en tijdens een hagel- en sneeuwbus. De dag daarop zongen er twee. Ze zongen nog niet voluit, maar al wel een duidelijk herkenbaar riedeltje. Gelukkig was er ook nog een echte winterse periode, van half tot bijna eind januari. Betrouwbaar ijs lag er alleen op de ijsbaan en daar hebben vele dorpsgenoten van geprofiteerd, onder hen ook enkele bestuursleden. Bloeiend speenkruid was nergens meer te bekennen. In deze voorjaarseditie van Groen staan het jaarverslag van het bestuur, een overzicht van de georganiseerde activiteiten, jaarverslagen van de werkgroepen, en nog veel meer wetenswaardigheden. U ziet bovendien een voorstel tot contributieverhoging omdat we graag een financieel gezonde vereniging willen blijven. Wat betreft het aantal leden en donateurs zijn we de laatste jaren groeiende. Dat is goed nieuws. Voor dit jaar is er weer een gevarieerd programma van lezingen en excursies samengesteld. Doe er zoveel mogelijk aan mee! In dit nummer van Groen treft u de folder “Wandelroute Landgoed Vosbergen” aan. Deze wandeling komt uit het gelijknamige boekje, door onze afdeling uitgegeven in 1996. Het blijft een prachtige wandeling en het bestuur doet u de folder van harte cadeau vanwege het jubileum van 2012.

Graag zie ik u op de komende algemene ledenvergadering op 26 maart.

Leo Stockmann, voorzitter.

Foto omslag: Restanten van een oude vlechtheg aan de zuidkant van de Helmerdijk in de buurt van het Bakkersbosje.

Foto: Ynze de Boer

Inhoudsopgave (kan verschillen met de pagina's hier)

Bestuur en werkgroepen IVN Eelde-Paterswolde	2
Voorwoord	3
Lezing spinnen door Ben Prins	5
Snertwandeling	7
Lezing dassen door Pauline Arends	8
Onder en boven water, lezing door kees Boele	9
Pimpelmezen in de Vosbergen	11
Jaarverslag en activiteiten 2012	13
Verslag BROM 2012	16
Verslag plantenwerkgroep 2012	17
Verslag vogelwerkgroep 2012	18
Verslag Vlinderkampje 2012	20
Verslag Natuurlijke Historie 2012	22
Verslag Jeugdnatuurclubs 2012	24
Programma IVN Eelde Paterswolde /2013	26
Een vampiertje met veel geduld	33
Diersporen zoeken in de Vosbergen	36
Ecologische Hoofdstructuur en Verbindingszones	37
Bestemmingsplan en Buitengebied	39
Archief veiliggesteld	40
Nieuwe website	41
Voorstel contributieverhoging	42
Dwergmuis	43
Vogelconcert	44
Vrijwilligers in beeld 5	46
In memoriam Nel van Driel	47
Leden van de werkgroepen	51

Lezing Spinnen door Ben Prins op 25 september 2012

De lezing van deze avond in buurthuis West End had een aardige opkomst, maar toch hadden er best nog meer mensen bij gekund in het zaaltje. Voor spreker Ben Prins niets opmerkelijks. Hij herkent het beeld dat IVN-lezingen met thema's als bijvoorbeeld aaibare dieren of bloemen- en vogelpracht, meestal meer toehoorders trekken dan wanneer het gaat over insecten of spinnen. Die worden toch vaak als wat eng en vervelend ervaren. Maar mensen, wat wist Ben Prins veel interessants over het onderwerp spinnen te vertellen en te vertonen in zijn powerpoint presentatie.

Wereldwijd kent men wel 35.000 spinsoorten. In West-Europa circa 1000 en daarvan zo'n 600 in Nederland.

Hoewel niet voorbij werd gegaan aan de meer wetenschappelijke verschillen en groepen, werd ook aandacht besteed aan allerlei fascinerende bijzonderheden. Te veel om allemaal in dit verslagje te kunnen opnemen, maar een aantal willen we toch vermelden.

Onder meer werd verteld dat er nogal wat spinnen zijn met verschillende spintepels, waaruit ze meerdere typen draad produceren. Om op een geschikte plek een web te maken, wordt volgens een slim systeem eerst een soort rad structuur gevormd van gewone draden, waarna het web vervolgens met speciale kleefdraden wordt ingeweven. Willen bepaalde spinnen een oversteek wagen, dan wordt nogal eens gebruik gemaakt van de wind, die een draad opneemt die dan verderop blijft vastkleven, soms op vele honderden meters afstand! Vervolgens kan de oversteek worden gemaakt.

Hoofdfunctie van een web is om er prooi mee te vangen. De tafelmanieren van de spinnen werden hierbij ook uitgebreid opgedist. Als een web uiteindelijk te veel beschadigd is, wordt het niet gerepareerd, maar gerecycled, door het op te eten en daarna een nieuw web te maken. Overigens, mannetjes kunnen aan een web proeven of het van een geslachtsrijp vrouwtje is.

Ook werden veel verschillende soorten spinnen opgesomd met bijzondere namen, die doorgaans iets over uiterlijk of gedrag aangeven. Zo maakt de Waterspin een web onder water en vult dit

met luchtbelletjes. Of Lijmspuiters die spinrag lanceren, waarmee ze hun prooi vastplakken. Ook werd verteld over spinnen die steeds hun eieren meevoeren, soorten die (in één oogopslag) 360 graden rondom

Eipakket van de wespspin

foto Bertus v.d. Velde

kunnen kijken. Kameleonkrabspinnen zijn geel of wit van kleur, afhankelijk van de bloemkleur waarop ze zich bevinden.

Verder werd de mogelijkheid geboden om in observatiepotjes een aantal spinnen te bekijken, die Ben Prins samen met z'n echtgenote had verzameld (om ze nadien weer los te laten!). Vanwege het vrij koude en regenachtige weer van de voorafgaande dagen was dat nog niet meegevallen, aangezien spinnen dan wegkruipen.

Zoals geldt voor meerdere planten- en diersoorten in de Nederlandse natuur, is ook bij spinnen te merken dat hier door klimaatveranderingen nieuwe soorten hun intrede doen. Toehoorders van onze IVN-afdeling konden daarbij denken aan bijvoorbeeld de Wesp- of Tijgerspin, die vanuit Zuid-Europese landen zijn leefgebied noordwaarts uitbreidde. Tegenwoordig komt men deze soort ook tegen op ons vlinderkampje. De spin dankt z'n naam aan het zwart-

geel gestreepte uiterlijk (van alleen het vrouwtje), met het effect dat het als prooidier wordt overgeslagen.

Tenslotte werd het nut van spinnen nog eens benadrukt door een illustratieve rekensom, hoeveel insecten er jaarlijks door spinnen worden gevangen en verslonden. Uitermate zinvol voor de mensen; ze blijven daarmee bespaard voor veel geprik en gekriebel.

Martin Hols

Tijgerspin

foto: Bertus v.d. Velde

Snertwandeling viel in de smaak

Op de snertwandeling van 28 december 2012 naar het Esmeergebied waren 23 personen mee. De wandeling was aangenaam (verrassend genoeg was het goed weer) en gids Leo Stockmann vertelde op een aantal plekken over bijzonderheden van het gebied. Berijding door machinale houtoogsters (harvesters) en houttransportwagens en de vele regen van de afgelopen tijd hadden enkele bospaden wel erg oneffen en plasdras gemaakt, maar dat verhoogde de avontuurlijkheid van de wandeling. Na afloop werd er in Norg

Glühwein gedronken en snert of mosterdsoep gegeten wat bij iedereen heel goed in de smaak viel. Erg positief was dat onze afdeling meerdere nieuwe leden kon inschrijven!

Leo Stockmann

Leo Stockmann geeft uitleg over het ontstaan van de grote pingo ruïne Esmeer

Lezing over dassen door Pauline Arends 13 november 2012

Met 25 aanwezigen was de zaal in buurthuis West End goed bezet. Pauline Arends, boswachter van Staatsbosbeheer, had enkele opgezette dieren meegenomen: een vos, een wasbeerhond, een das en een dasje. Zij bracht een goed verhaal en toonde mooie en soms aandoenlijke beelden op het scherm. De das is een marterachtige, maar heeft qua gedrag ook iets beerachtigs. Onder- en bovenkaak van de das zitten aan elkaar vast, maar zijn wel apart beweeglijk van elkaar. Een bijzondere constructie die de das in staat stelt krachtig te kunnen bijten.

Gelukkig komt de das, met zijn karakteristieke zwart-wit gestreepte kop, in Nederland de laatste decennia weer meer voor. Er zijn

momenteel zo'n 4000 in Nederland. In Drenthe schat men het aantal op circa 500. Vroeger werd de das om allerlei redenen sterk vervolgd, thans is het een beschermde diersoort. Om het aantal verkeersslachtoffers te beperken worden wel dassentunnels onder wegen aangelegd. Ook van ecoducten kan hij gebruik maken. Verblijfplaatsen (burchten) van de das zijn eveneens beschermd. Grote burchten worden wel eens mede bewoond door de vos, maar wel gescheiden van de hoofdbewoner. Burchten kunnen eeuwenlang bewoond blijven door opeenvolgende generaties. De das heeft een zeer gevarieerd dieet. Regenwormen, emelten, insecten, bessen, kikkers, eieren, kleine zoogdieren en nog veel meer, het smaakt hem allemaal even goed. De das is een nachtdier. Net als het wilde zwijn kan de das grasland flink overhoop halen met zijn snuit als hij op zoek gaat naar bodemdiertjes. Twee korte filmpjes gaven inzicht in het leven van moederdas en jongen bij de burcht. Een welverdiend applaus kreeg de spreekster als dank voor haar verhaal. Wij als toehoorders kregen de mooie brochure 'De das in Drenthe' mee, een gezamenlijke uitgave (2010) van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten.

Leo Stockmann

Lezing Kees Boele - Onder en boven water, 15 januari 2013

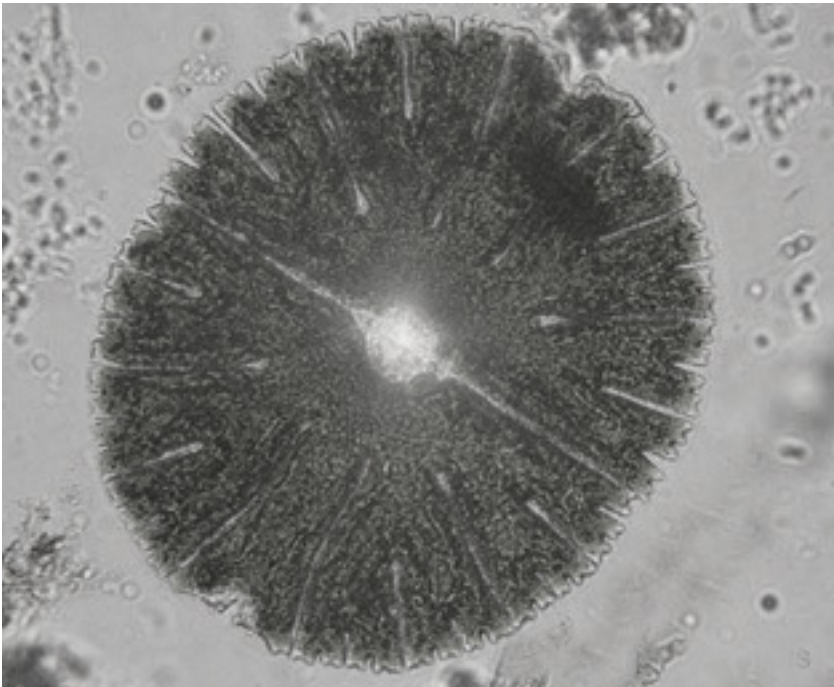
De Verenigde Naties hebben dit jaar (2013) uitgeroepen tot het "Internationaal Jaar voor de Samenwerking voor Water". Dit thema is door IVN Nederland opgepakt en staat vooral bij de (jeugd)educatie centraal. Om wat meer aandacht te geven aan alles wat leeft op en in het water gaf Kees Boele een lezing.

Elk soort water heeft zijn eigen bewoners aan planten en dieren. In een zuur heideven komen andere soorten voor dan in een matig voedselrijke of zelfs modderige sloot. De soorten die in een heideven voorkomen zijn super gespecialiseerd om tegen het zure water te kunnen. Veel concurrentie hebben ze er niet. In een boerensloot zitten meer soorten. Aan de hand van de planten zijn we het water ingegaan en aan de hand van de dieren kwamen we er weer uit. Het verhaal startte met de planten die op het water drijven zoals gele plomp, waterlelie en kroos. Daarna kwamen de planten net onder het wateroppervlak aan de beurt en als laatste de wieren en eencellige

diertjes, die diep in de sloot voorkomen en met het blote oog soms nauwelijks te zien zijn. Onder de microscoop blijkt dan dat deze miniatuurorganismen prachtige vormen kunnen hebben: cirkels, staafjes en kettingen.

Dieren die in het water leven zijn er ook in allerlei maten en vormen. Wormen, slakken, spinachtigen, wantsen, torren en larven van insecten die een deel van hun leven onder water leven en een deel boven water zoals schietmotten, juffers en libellen. En bovenaan in het rijtje staan de grootste bewoners: de kikkers, salamanders en de vissen. De dieren die in en bij het water leven eten van de planten die er groeien of ze eten elkaar. Als dat systeem van eten en gegeten worden in het water in evenwicht is, houden de soorten elkaar in stand en in toom en is het een prachtige wereld om eens wat beter naar te kijken.

Maaïke de Goeij

Micrasterias een Desmidiace, een eencellige groene alg.

Lezing over pimpelmezen in Vosbergen, 12 februari 2013

Ze komen elkaar wel eens tegen in Vosbergen, Aafke Pot en haar jeugdnatuurgroep en Peter Korsten, bioloog-onderzoeker. Ze gebruiken beiden het gebouwtje naast de witte villa. Bij de jeugd het honk geheten, bij de onderzoeker fieldstation. Peter wilde best iets over het onderzoek aan pimpelmezen (sinds 2001) vertellen aan IVN'ers en dorpsbewoners. En ook twee student-onderzoekers, Maurice van Laar en Nathalie Horsting, wilden wel hun verhaal doen. In Vosbergen hangen 200 kastjes die jaarlijks bezet worden door zo'n 100 broedparen pimpelmezen. Peter vertelde o.a. over het vreemdgaan van pimpelmezen, het mogelijke biologische voordeel van mooiere blauwe petjes bij de mannetjes en de studenten vertelden over hun onderzoek aan sociale dominantie tussen de pimpelmezen op voedertafels, waar in de winterperiode meerdere van staan opgesteld op het landgoed. Ze lieten over dat gedrag ook filmpjes zien.

In de pauze konden de 25 aanwezigen allerlei onderzoeksmaterialen bewonderen. Dorpsgenote en kinderboekenschrijfster Paulien Sprenger verkocht meerdere exemplaren van haar boek 'De Buik van Mees', een vertelling met plaatjes over een pimpelmeesjong dat niet meer in het nestkastje kon komen omdat hij teveel at. Als een plezierig bedoelde waarschuwing voor te dik wordende kinderen. Een erg geslaagde avond vonden zowel de aanwezigen als de sprekers.

Leo Stockmann

Jaarverslag 2012

Het **bestuur** heeft het afgelopen jaar 9 keer vergaderd waarvan een keer samen met de vertegenwoordigers van de werkgroepen. Het jaar 2012 was een bijzonder jaar, een **jubileumjaar**. Onze vereniging bestond 65 jaar en dat hebben we gevierd met een aantal activiteiten. We hebben in juni met een stand op de jaarmarkt gestaan en met een tent waar speciale activiteiten voor kinderen waren. De open dag op het Vlinderkampje in september stond ook in het teken van het jubileum. Er waren verhalenvertellers aanwezig en er was een excursie naar de tuin van Lemferdinge. In oktober is er een natuurfilm vertoond over de Drentsche Aa van Henk Bos en Janetta Veenhoven.

Ons bezwaar tegen de **baanverlenging** werd ongegrond verklaard door de Raad van State en er is een alternatieve vleermuisroute gemaakt. Voor de baanverlenging zijn vele oude bomen gekapt, meerdere nieuwe zijn geplant voor de realisatie van een vleermuisroute.

Tijdens de jaarvergadering in maart heeft er een bestuursfunctiewisseling plaatsgevonden. Martin Hols werd de nieuwe penningmeester en Hannie Koeleman-Lusink de nieuwe secretaris.

De contacten met de andere IVN-afdelingen in onze gemeente.

In oktober hebben de drie afdelingen uit de gemeente Tynaarlo op uitnodiging van Zuidlaren een wandeling gemaakt door het Siepelveen bij Zeegse onder begeleiding van een natuurgids die ons veel kon vertellen over de historie van het gebied en over de jeneverbes. Na de excursie was er een snertmaaltijd in café het Witte Huis. In verband met ons 65-jarig jubileum ontvingen wij een cadeaubon die bij: ‘Tijdens boomkwekerij’ omgezet kan worden in een boom of struik voor het Vlinderkampje. Er is in 2012 geen gezamenlijke bijeenkomst geweest met de gemeente. De gemeente heeft dit verplaatst naar mei 2013. We hebben samen met de afdelingen Zuidlaren en Vries en de bijenvereniging een bijenconvenant met de gemeente getekend.

Er waren twee regiobijeenkomsten voor de afdelingen in

Drenthe. Willem Zandt, Ep de Boer en Hannie Koeleman bezochten beide vergaderingen. Op de voorjaarsbijeenkomst werden door Marit Stokkentreeff de landelijke ontwikkelingen toegelicht. Zuidlaren,

Vries en Eelde-Paterswolde hadden hun eigen powerpoint presentatie die voor onze afdeling door Leo Stockmann gedaan werd. In het najaar ging het overleg vooral over de nieuwe landelijke website.

Ledenbestand. Eind 2012 hadden we 173 leden en 64 donateurs en 14 jeugdleden. Er was groei ten opzichte van 2011.

Lezingen en Excursies. Wij hadden een gevarieerd programma van activiteiten die over het algemeen goed bezocht werden. Zie overzicht.

Werkgroepen. Van de werkgroepen vindt u verslagen in deze Groen.

Communicatie. Aankondigingen van lezingen en excursies staan in Groen, gaan digitaal naar leden/donateurs, staan op onze site en worden gepubliceerd in Dorpsklanken en op www.ineeldepaterswolde.nl (onder evenementen).

Er verschijnen regelmatig stukjes ‘Aandacht voor de natuur’ in Dorpsklanken, geschreven door Leo Stockmann.

Er werd besloten dat **Groen** voorlopig in de huidige vorm blijft bestaan.

Hannie Koeleman- Lusink

Merel

foto: Sieds Rienks

Activiteiten IVN in 2012

datum	spreker/begeleider	onderwerp	deelnemers
17 jan.	Aaldrik Pot	Lezing over marterachtigen	60
16 feb.	Anne Jan Loonstra	Lezing over wilde bijen	30
10 mrt.	Wim van Boekel	Fietstocht door de Onlanden	18
20 mrt.	Sieds Rienks	Jaarvergadering, Lezing over de Brenne	35
10 apr.	Theo Elzinga	Biodiversiteit	18
14 apr.	Jopie Kardol	Plantenruilbeurs	velen
14 apr.		Regiodag IVN Zuidlaren	4
22 apr.	Anne Jan Loonstra	Excursie over wilde bijen	13
12 mei	Leo Stockmann Anne v/d Zijpp	Vogelexcursie in de Vosbergen	30
3 jun.	Roel Douwes	Plantenexcursie per fiets	9
9 jun.		Eelder Jaarmarkt	velen
19 jun.	Wessel Visser	Avondwandeling Vennerbroek-Friescheveen	20
7 jul.	Leo Stockmann	Wandeling Ter Apelerbossen	9
10 jul.	Popko v/d Molen	Excursie natuurbouw	41
9 sept.		Open middag Vlinderkampje	ca 100
25 sep.	Ben Prins	Lezing over spinnen	35
5 okt.	Henk Bos Jeanetta Veenstra	Film Drentsche Aa	70
3 nov.		Natuurwerkdag Yderveen	26 volw. 8 kinderen
13 nov	Pauline Arends	Lezing over dassen	25
26 dec	Leo Stockmann	Snertwandeling Esmeergebied	23

Verslag 2012 BROM, Bomen, Ruimtelijke Ordening en Milieu.

Dit jaar werd gekenmerkt door een afronding van onze acties tegen de baanverlenging van Groningen Airport Eelde. (GAE). Op 30 januari was er een zitting bij de Raad van State over de Ontheffing Flora en Faunawet. De uitspraak was pas op 8 augustus en luidde dat bij baanverlenging de verloren gegane vleermuisvliegroutes gecompenseerd moesten worden. Aan de realisatie daarvan hebben wij in de Werkgroep Vleermuisvlieg-route waarin het IVN, de gemeente Tynaarlo en GAE samen werkten, een plan voor een alternatieve vliegroute om de baanverlenging heen gemaakt, dat door GAE is uitgevoerd. We blijven de ontwikkeling van deze vliegroute volgen en reageren ook op kapvergunningen, die op het vliegveldterrein zijn verleend vanwege vliegveiligheidsoverwegingen.

Daarnaast reageerden we op nieuwe bestemmingsplannen van de gemeente Tynaarlo zoals het ontwerpbestemmingsplan Centrum Eelde, waar een aantal monumentale bomen niet vermeld was. Het geactualiseerde Bestemmingsplan Buitengebied heeft onze aandacht. Dit doen we in nauwe samenwerking met de IVN afdelingen in Vries en Zuidlaren en de Milieufederatie Drenthe, omdat dit plan de gehele gemeente omvat.

We letten op verstrekte kapvergunningen. We maakten bezwaar tegen de haast volledige kaalslag van bomen en struiken in het Plan Groote Veen. Ook de kap van 7 grote eiken aan de Wolthorn ten behoeve van een uitrit van enkele nieuw te bouwen huizen valt daaronder. Helaas zijn onze bezwaren alle ongegrond verklaard. Wel mogen we ter ere van Boomfeestdag medewerking verlenen aan het planten van 39 jonge beuken in de wijk.

Bij de constructie van enkele rotondes zoals bij de kruising Hoofdweg-Legroweg en bij de kruising Groningerweg-

Meerweg dreigen meerdere waardevolle bomen te worden gekapt. Wij proberen de schade zoveel mogelijk te beperken. Dit is een globaal overzicht van het afgelopen jaar. Er blijft genoeg te doen en we zoeken dan ook enkele IVN'ers die gemotiveerd zijn om met het behoud van natuur, milieu en landschap bezig te zijn. Agaath AB

Verslag plantenwerkgroep 2012

De werkgroep bestond uit tien leden die gedurende het groeiseizoen wekelijks een avond op pad gaan om op verschillende terreinen te kijken en uiteraard vast te leggen wat er in de loop van het seizoen groeit en bloeit.

Het seizoen werd geopend met een vergadering waarin allerlei zaken werden vastgesteld. Vervolgens bezochten we de startvergadering van de WFD (werkgroep florakartering Drenthe).

De eerste activiteit in het veld was het zoeken en bekijken van stinzenplanten in het Sterrebos in Groningen.

Een van de terreinen die we driemaal bezocht hebben is het gebied van Natuurmonumenten in Eelderwolde. We hebben daar een PQ (permanent kwadrant) uitgezet waarin precies wordt bijgehouden welke plantensoorten erin voorkomen en in welke aantallen. Helaas zijn de resultaten tot nog toe niet overweldigend te noemen maar wellicht wordt geduld beloond.

De volgende gebieden werden een of meerdere malen bezocht en geïnventariseerd.

- Een drietal veentjes langs het Paasveen.
- Berm fietspad langs het Omgelegde Eelderdiep.
- Het Kampje in Eelde (flora tussen de bestrating).
- Het Bakkersbos.
- Weilandjes van Gerda Dijkstra.
- Zandpad achter Bakkersbos. Hier keken we o.a. hoe het met de blauwe knoop was gesteld, die in het voorjaar ernstig werd bedreigd door de ophoging van de bermen. Dankzij de activiteiten van leden van onze werkgroep is de schade redelijk binnen de perken gebleven.

Mocht u zin hebben om een keer met ons op pad te gaan dan bent u uiteraard zeer welkom. Inlichtingen kunt u krijgen bij de coördinator van de werkgroep:

Ynze de Boer, Kamperfoelieweg 32, 9765 HL Paterswolde.

Tel. 050-3091875

Leden plantenwerkgroep bezig in het terrein van Natuurmonumenten in Eelderwolde. foto: Tineke van den Berg

Verslag Vogelwerkgroep 2012

De vogelwerkgroep heeft 14 leden uit IVN Eelde-Paterswolde en 5 uit IVN Vries. Bijeenkomsten waren er in maart en november. Het is gebruikelijk om voor de pauze te vergaderen en na de pauze een lezing te laten houden door een van de werkgroep leden. Op beide bijeenkomsten deed Sieds dat. Hij liet powerpointplaatjes zien over vogels in het Lauwersmeergebied en over vogels in de Eelder- en Peizermaden (thans behorend tot De Onlanden). Subwerkgroepjes hebben zich bezig gehouden met tellingen van broedparen huiszwaluw, gierzwaluw, kerk- en steenuil en roek. De vogelaars uit

Vries inventariseren elk jaar de gebieden Bongeveen en De Holten. Excursies zijn er geweest naar het Lauwersmeergebied (maart), Skrok en Skrins, weidevogelgebieden in Friesland (april) en Vechta-Diepholz, kraanvogelgebied in Duitsland (oktober). In mei hebben Anne en Leo een vroege vogelexcursie geleid (30 deelnemers) in Vosbergen in het kader van de eerste landelijke Nationale Vogelweek. Enkele leden bezochten in februari de bijeenkomst in Assen van de Werkgroep Avifauna Drenthe. Leo schrijft elke maand een artikel voor Dorpsklanken ‘Aandacht voor de natuur’. Steeds wordt daarin ook een vogelsoort belicht. In juni is gecorrespondeerd met Natuurmonumenten Paterswolde omdat de graslanden in de Peizermaden te vroeg gemaaid dreigden te worden. Dat zou ten koste gaan van vele nesten van allerlei vogelsoorten. Gelukkig is het maaien uitgesteld.

Leo Stockmann

Grote zilverreiger
foto: Sieds Rienks

Verslag 2012 Vlinderkampje “De Duinen”

Na de vier maanden winterrust gaat de werkgroep begin maart weer aan de slag. Eindelijk... Die eerste keer zit er zelfs een kleine vos op de hooiberg. Het is afwachten of de struiken de winter hebben overleefd. Na enige weken kunnen we concluderen dat het meevalt. Eén vlinderstruik wil uiteindelijk toch niet doorgaan. Vooral in de cultuurtuin is in het begin het nodige werk te doen, voorzichtig oude stengels weghalen, op de composthoop brengen, compost strooien, hier en daar verplanten. Het pad maaien is pas in april nodig. Zo langzamerhand is het vlinderkampje een geliefde plek geworden om even rond te kijken, te zitten, te genieten. Ook als we aan het werk zijn of tijdens de beroemde koffiepauze komen mensen op bezoek. Zo ook een man met een papier in de hand. Hij zou onze wei moeten maaien volgens zijn papieren gegevens. Na enige discussie bleek dat de kruisjes verkeerd op papier stonden en dat hij alleen het gras op de toekomstige begraafplaats moest maaien.... Het was handig dat hij juist op dinsdagochtend ging maaien. Ook voor excursies is het vlinderkampje zeer geschikt. In april kon Anne Jan Loonstra ons vele wilde bijen laten zien (zie foto). Voor het tweede jaar kwamen in mei en juni de groepen 3 en 4 van de Eelder basisscholen weer voor hun ontdekkingsuur: wroeten op zoek naar bodemdierpjes, insecten zoeken in de cultuurtuin, de insectenhôtels bestuderen, waterbeestjes vangen en onder de loep bekijken. Het enthousiasme van alle betrokkenen is groot. Dit jaar komen de kinderen weer. Het is de bedoeling om eventueel gastlessen te verzorgen, het Borchkwartier had er al om gevraagd. Het was niet zo'n uitbundig vlinderjaar. Vooral in het voorjaar en de vroege zomer waren er weinig in aantal en soort. Pas in de loop van september zagen we meer, vooral atalanta's en dagpauwogen. In de herfst is in overleg op het kampje een zogenaamde cache aangebracht. Er schijnen tal van "schatzoekers" (geocachers) de schat te zoeken en met het vlinderkampje kennis te maken. Dankzij het overleg met de gemeente over de werkzaamheden voor de begraafplaats is duidelijk op kaart aangegeven waar de eigendomsgrenzen van de gemeente en van Natuurmonumenten liggen. Dan kan – na onderling overleg- het beheer van het pad ook duidelijker worden op grond van een beheerplan dat Jacob de Bruin van Natuurmonumenten opstelt. Tot

nu toe maaiden wij het pad. De werkgroep ziet weer vol verlangen uit naar het voorjaar, naar alles wat groeit en bloeit en ons steeds weer boeit op het vlinderkampje!

Tineke van den Berg

Deelnemers wilde bijen excursie.

foto: Tineke v/d Berg

Verslag 2012 Werkgroep Natuurlijke Historie (Ol Eel/IVN)

De Werkgroep Natuurlijke Historie telt 9 leden en vergadert in Historisch Centrum Ol Eel. 'Natuurlijke Historie' kwam in 2012 5 keer bijeen, op de derde woensdag in januari, februari, april, mei en oktober. De opkomst bedroeg gemiddeld 6 personen. Op 18 januari en 18 april werden interne lezingen gehouden t.b.v. hoofdstuk 5 (huisdieren) van het te vervaardigen 'groene' boek, waarmee een schrijversgroep sinds september 2007 bezig is. Deze lezingen werden gehouden door Wessel Visser uit Paterswolde over schapen en Klaas Ritzema uit Een-West over geiten, met de nadruk op rassen. Daarnaast kwamen de 5 leden van de schrijversgroep o.l.v. Ginie Arends-Luinge 6 keer bijeen in Le Village om te vergaderen over de voortgang van het reeds genoemde groene boek. Door allerlei persoonlijke en familiale omstandigheden stokten de werkzaamheden. In oktober werd door voorzitter Arends en redacteur Schaafsma besloten om de opzet en de inhoud van het boek te wijzigen. De nadruk zal niet meer zozeer liggen op de historie van flora en fauna in de vroegere gemeente Eelde, maar veeleer op de wisselwerking tussen mens en natuur in dit gebied gedurende de laatste twee eeuwen. Meer dan ooit was de werkgroep in 2012 betrokken bij de Open Monumentendag; dat kwam door het thema: "Groen van toen". Jille Eilander en Ynze de Boer vergaarden afbeeldingen van bomen uit de enkele jaren geleden gehouden gemeentelijke bomen inventarisatie. Hiervan werd een 50-tal door Ate Trox benut voor het samenstellen van een powerpoint-presentatie.

Tijdens de Open Monumentendag op zaterdag 8 september werd in de Hesselinkzaal naast de PPP ook een presentatie gegeven van het maken van vlechthekken. Verder kon men er de expositie www.herinnering.nu van Natuurmonumenten, samengesteld door Cathrinus Schaafsma, bewonderen, alsmede schilderijen met veel groen van W.M.J. Gilhuys over De Duinen en F. Stel over Lemferdinge. Op De Deel (vml. Turnzaal) waren werken van de tuinarchitecten L.P. Roodbaard en J. Vroom Sr. en Jr. uitgesteld. Vragen over groene informatie kwamen over het gehele jaar verspreid binnen. Aandacht werd verder besteed aan documentatie:

grafieken, statistieken en vooral krantenknipsels, alle t.b.v. het te maken boek.

Cathrinus Schaafsma vice-voorzitter

Verslag 2012 Jeugdnatuurclub 6-8 jarigen

Het voorjaar ontdekken, bosgeheimen zoeken, overleven in de natuur, waterbeestjes vangen en tenslotte een spannende, verhitte speurtocht. Dankzij vaste kracht Eunice Dokter en alle IVN vrijwilligers liep de voorjaarsgroep op rolletjes. Helaas was het aantal kinderen in de herfst zeer beperkt omdat de werving door Trias niet helemaal goed was gegaan. Deze herfst werd Eunice ook nog bijgestaan door Trias stagiaire Elsemiek. Genoeg volwassenen dus om de kinderen te begeleiden. De kinderen hebben volop genoten. Het timmeren van de vogelvoederplanken was zo gedaan. En voor ieder waren er de laatste keer meer dan genoeg pannenkoeken. Inmiddels zijn met Trias duidelijke afspraken gemaakt, dus op naar het voorjaar!

Tineke van den Berg.

Natuurclub
waterdiertjes vangen

Fokke en Nous met
op de achtergrond
Eunice.

foto:
Tineke van den Berg

Verslag 2012 Jeugdnatuurclub 9 – 12 jarigen.

Veertien enthousiaste natuurspeurders zijn lid van deze club. Elke tweede zaterdagochtend van de maand trekken ze het bos in. Ze klauteren over boomstammen en banjeren door sloten, vinden (sporen van) dieren en planten die je kunt eten of beter kunt laten staan. Ze doen steeds weer nieuwe ontdekkingen.

Kinderen die langer op deze club zitten, zien en voelen het bos veranderen in een herfst-, winter-, voorjaar- en zomerkleed. Elke keer gaan er twee volwassenen mee. Zij bereiden het thema voor en improviseren ter plekke.

Frederieke Puik, Annemieke van der Berg van Saporoea en Martijn Loenen zijn er als begeleiders bijgekomen. Zij hebben allen al een ochtend gedraaid en zowel zij als de kinderen waren erg enthousiast. Greet Geertman en Gerda Dijkstra zetten hun kennis en vaardigheden elders in en hebben afscheid genomen. Heel erg bedankt voor jullie inzet en betrokkenheid!

Thema's van het afgelopen jaar waren:

- Stenen zoeken met Bas Dam uit Peize,
- Kleur met beeldend kunstenaar Alette de Groot,
- Natuurwerkdag zoals gebruikelijk bij het Bolhuisgat in Yde, deze keer met kampvuur,
- Speurtocht, waarbij we bewogen zoals dieren dat doen,
- Diersporen, zie impressie elders in Groen,
- Oriënteren in de natuur.

Wat het komende seizoen nog komt:

Slangen, Vuur, Insecten, Heemtuin in Muntendam, misschien gaan we kamperen.

Ben je tussen de 9 en 12 jaar oud en wil je meedoen?

Voor informatie en aanmeldingen zie ivn.nl/afdeling/eelde-paterswolde (dus zonder www ervoor!) en kies voor werkgroepen, jeugd, of geef je op per mail via: natuurclubjeugd@gmail.com

Namens de jeugdleiding:

Agaath AB, Annemieke van der Berg van Saparoea, Dineke Buist, Frederieke Puik, Martijn Loenen en Nanny Smeenge.

Aafke Pot

Overzicht programma IVN Eelde/Paterswolde voorjaar/zomer 2013

Dinsdag 26 maart: Algemene ledenvergadering

Ons Dorpshuis Bähler Boermalaan 4 te Paterswolde

Aanvang 20.00 uur

Donderdag 11 april: Mossenlezing door Hans Colpa

Ons Dorpshuis. Bähler Boermalaan 4 te Paterswolde

Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 13 april: Mossenexcursie in De Braak

Opgave bij Tineke van den Berg, Aanvang waarschijnlijk om 10 uur

Zaterdag 20 april: Plantenruilbeurs

aan de Esweg 23 in Eelde Aanvang 10.00 uur.

Zaterdag 11 mei: Vogelexcursie Vennebroek- Friescheveen

Start om 7.30 uur vanaf de parkeergelegenheid van de landgoederen De Braak en Vennebroek te Paterswolde.

Zaterdag 25 mei:

Excursie naar De Grondeloze Kuil

Opgave is noodzakelijk, bij Tineke van den Berg.

Zondag 26 mei:

Plantenexcursie Baggerputten bij Slochteren

Vertrek om 9.00 uur bij de kerk in Eelde (carpoolen). Terug om ongeveer 13.00 uur.

Dinsdag 18 juni: Excursie natuurbouwproject van Popko van der Molen

aanvang 19.00 uur, duur ongeveer 2 á 2,5 uur.

Aanmelding bij Tineke van den Berg.

Zaterdag 7 juli: Vaartocht Zuidlaardermeer

Opgave voor deze tocht is noodzakelijk bij Ynze de Boer.

Zondag 15 september: Open middag IVN Vlinderkampje

Donderdag 10 oktober:

Lezing over wilde konijnen door Marijke Drees

Ons Dorpshuis, Bähler Boermalaan 4, Paterswolde

Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 3 november: Nationale natuurwerkdag

Programma IVN Vries voorjaar 2013

Do 14 maart: Jubileum/Jaarvergadering in verband met het 50-jarig bestaan van onze vereniging.

Na de pauze een lezing van Nico Buitenkamp: “Van hondentrainer tot schaapherder”.

Aanvang **19.30 uur** in café Onder de Linden, Brink 4, Vries.

Di 16 april: Eric van Ommen: Het Waddenatelier

Plaats: Atelier Brink 2, Vries Aanvang 20.00 uur.

Za 27 april: Plantenruilbeurs

De plantenruilbeurs wordt weer gehouden bij Kor Mulder aan de Eswal t.o. de oude ingang van het kerkhof. U bent van harte welkom met uw planten of stekken.

Za 25 mei: Jubileumviering 50 jaar IVN Vries.

Programma en uitnodiging volgen.

Za in aug.: Excursie naar de vlinder tuin in Norg.

Di 8 okt.: Lezing door Prof. dr. ir. Ben Westerink,

“Planten als farmaceutische fabrieken: zegen of zorg?”

Za 2 nov.: Nationale Natuurwerkdag

Zie onze website: <http://www.ivn.nl/vries>

Programma voorjaar/zomer 2013

Dinsdag 26 maart:

Algemene Ledenvergadering en lezing van Sieds Rienks.

Na afloop van het officiële deel van de vergadering houdt Sieds Rienks een lezing over vogels op het Griekse eiland Lesbos. Dit is een eiland in de Egeïsche Zee op 9 km van de Turkse kust. Het staat bekend als een van de beste vogelplekken van Europa. Het landschap is uiterst gevarieerd en het ligt op een belangrijke vogeltrekroute van Europa naar Afrika. Geen wonder dat dit eiland een populaire bestemming is voor vele Europese vogelaars. Het leuke is dat je vogels, waar Lesbos vermaard om is, zoals de Turkse boomklever, Rüppell's grasmus en Smyrna gors ziet naast talloze soorten die bij ons ook bekend zijn en daar doortrekken. Sieds is tweemaal op dit eiland geweest en heeft daar heel veel leuke waarnemingen gedaan. Hij kan daar boeiend over vertellen en de foto's die hij laat zien zijn meer dan de moeite waard. Aanvang 20.00 uur in Ons Dorpshuis, Bähler Boermalaan 4, Paterswolde.

Donderdag 11 april:

Mossenlezing door Hans Colpa

Mossen geven bossen een feeëriek uiterlijk. Vooral in oude sparrenbossen kunnen mossen een zacht glooiend tapijt vormen waardoor je het idee hebt naar een miniatuur berglandschap te kijken. Iedereen kent mossen. Toch weet bijna iedereen er maar weinig van af. Sterker nog, velen verwarren ze met korstmossen, terwijl dat totaal andere organismen zijn. Mossenkenner Hans Colpa van Het Drentse Landschap vertelt in zijn lezing wat mossen precies zijn en hij laat zien hoe mooi ze eigenlijk zijn als je ze met een loep bekijkt.

Locatie: Ons Dorpshuis. Aanvang 20.00 uur

Zaterdag 13 april:

Mossenexcursie in De Braak

De excursie die volgt op de lezing vindt plaats in De Braak. Daar gaan we mossen met eigen ogen van dichtbij bekijken. Het landgoed is enkele jaren geleden geïnventariseerd door de Drents-Groningse Mossenwerkgroep. Er komen ongeveer 50 verschillende soorten mossen voor. Eén van de meest bijzondere soorten die er toen voorkwam is slank snavelmos. Deze zeldzame soort groeide op een oud bakstenen muurtje. In Drenthe en Groningen is deze soort maar van enkele plekken bekend. Ook bleek boomvorkje aardig om te noemen. Deze leeft op boomschors en kwam hier en daar in De Braak overvloedig voor. Tijdens de excursie wordt vooral de nadruk gelegd op het herkennen van enkele opvallende mossoorten. Het is aan te raden een loop mee te nemen.

Opgave bij Tineke van den Berg, tel. 3094337 of mailen: van.den.berg@home.nl

Zaterdag 20 april:

Plantenruilbeurs bij Jopie Kardol

Evenals voorgaande jaren wordt de plantenruilbeurs gehouden in de tuin van Jopie Kardol aan de Esweg 23 in Eelde. Op deze beurs kunt u niet alleen leuke planten scoren, maar ook onder het genot van een gratis kop koffie in contact komen met andere plantenliefhebbers, die graag bereid zijn om met u te praten over allerlei tuinaangelegenheden. Het is geen bezwaar als u zelf geen planten kunt inbrengen.

De beurs begint om 10.00 uur en eindigt om 12.00 uur.

Zaterdag 11 mei:

Vogelexcursie Vennebroek- Friescheveen

De excursie valt in de tweede Nationale Vogelweek. De variatie van oude laanbeplantingen, bos, moeras en open water levert altijd een keur aan vogelsoorten op. De maand mei is een goede zangmaand.

Standvogels en vogels die terug zijn uit verre landen zullen zich laten horen en zien.

Leden van de Vogelwerkgroep IVN Eelde-Paterswolde zullen u rondleiden en vertellen over gedrag en geluiden van de diverse soorten. Neem een verrekijker mee, doe stevige wandelschoenen of laarzen aan en houdt er rekening mee dat het op het vroege tijdstip nog fris kan zijn.

Start om 7.30 uur vanaf de parkeergelegenheid van de landgoederen De Braak en Vennebroek te Paterswolde (zie aanduiding langs de weg).

Zaterdag 25 mei: Excursie naar De Grondeloze Kuil

Aan de zuidzijde van Assen ligt een terrein met een intrigerende naam: De Grondeloze Kuil. De naam doet denken aan vroeger tijden toen Drenthe vooral bestond uit heide met pingo's, veentjes en eindeloze hoogvenen. Over De Grondeloze Kuil, een pingo ruïne, doen inderdaad spannende verhalen de ronde. Eigenaar Ger van Bochove zal ze zeker vertellen tijdens de excursie over het terrein van ruim 2 ha. Het gebied is langzamerhand bos geworden, het natte gedeelte bestaat uit berkenbroekbos. Ger zal ook wijzen op de vegetatie, de bijzondere mossen (er komen 57 soorten voor), op de vele vogelsoorten, etc. Vanwege de kwetsbaarheid van het terrein kunnen er maar 14 mensen deelnemen aan de excursie. De excursie begint ter plekke om 13.30 uur en duurt ongeveer 3 uur.

Opgave is noodzakelijk, ook i.v.m. vertrektijd en vervoer, bij Tineke van den Berg tel. 3094337 of mailen: van.den.berg@home.nl.

Zondag 26 mei: Plantenexcursie

Onder leiding van Roel Douwes, ecooloog bij Natuurmonumenten, gaan we naar de Baggerputten bij Slochteren. Dat is een floristisch zeer interessant gebied in beheer bij Staatsbosbeheer met nat schraalland, voormalige petgaten en wilgstruwelen.

Vertrek om 9.00 uur bij de kerk in Eelde (carpoolen). We zijn om ongeveer 13.00 uur weer terug. Neem dus een boterham en koffie mee.

Dinsdag 18 juni: Excursie natuurbouwproject van Popko van der Molen

Vorig jaar waren er voor deze excursie veel belangstellenden. Voor degenen die op die zomerse avond in juli niet mee konden gaan, organiseren we opnieuw een tocht door dit interessante terrein. Eigenaar Popko weet boeiend te vertellen hoe hij de voormalige akkers en weiden heeft omgetoverd tot een ecologisch en landschappelijk zeer rijk gevarieerd gebied. Vorig jaar liepen we tussen de uitgebloeide orchideeën door. De Russische rattenslangen die er huizen hebben we niet gezien, maar wel de plek waar ze bij mooi weer liggen te zonnen. Het is zeer de moeite waard dit terrein te bezoeken. We beginnen om 19.00 uur, duur ongeveer 2 á 2,5 uur. Aanmelding bij Tineke van den Berg, tel: 3094337 of mailen: van.den.berg@home.nl

Zondag 7 juli: Vaartocht op het Zuidlaardermeer

Met de “Doeker”, de boot van het Groninger Landschap, gaan we een tocht maken over het Zuidlaardermeer. We varen zo dicht mogelijk langs de oevers om te letten op vogels. Misschien zien we hier de roerdomp of horen we zijn welluidende “hoemp”.

Vervolgens varen we door het Drentse Diep, waar we in de Westerbroekstermadepolder een bezoek brengen aan de vogelkijkhut de Kiekhorn. In deze omgeving komt de witwangstern voor. De kans dat we het diertje hier kunnen zien is dus vrij groot. Hierna gaan we

weer terug naar de Leinwijk waar we om ongeveer 12.30 uur koffie gaan drinken op een terras met een schitterend uitzicht op het meer.. Er kunnen op deze boot maximaal 28 mensen mee. Vroegtijdige aanmelding is dus gewenst

We vertrekken om 9.30 uur vanaf de Leinwijk aan de oostelijke oever van het Zuidlaardermeer bij Kropswolde.

Vertrek per auto om 9.00 uur vanaf het Kampje in het centrum van Eelde.

Opgave voor deze tocht is noodzakelijk en dat kan bij Ynze de Boer tel. 050-3091875

Zondag 15 september:

Open Middag IVN op Vlinderkampje “De Duinen”

Het is traditie om onze IVN afdeling op de zondag na Open Monumentendag (in Eelde) te presenteren op het Vlinderkampje. Zie Dorpsklanken, de Oostermoer en onze IVN website voor verdere gegevens.

Donderdag 10 oktober:

Lezing over wilde konijnen door Marijke Drees

Door hun talrijkheid, hun geknaag en gegrAAF kunnen konijnen een grote invloed hebben op hun omgeving. Zonder de invloed van het konijn verruigt de omgeving en komen meerdere zeldzame soorten van flora en fauna in de verdrukking. De manier waarop de mens het konijn waardeert is in de loop van de eeuwen steeds veranderd. In de Middeleeuwen gewaardeerd om zijn vlees en bont, later beschouwd als schadelijk voor land- en bosbouw, en nu weer geliefd bij de beheerder vanwege zijn positieve invloed op het ecosysteem.

Marijke Drees is bioloog-onderzoeker en mede-auteur van het enkele jaren geleden verschenen boek 'Wilde konijnen', waarin vele facetten uit het konijnenleven worden beschreven en geïllustreerd. In haar PowerPoint verhaal zijn ook filmpjes over gedrag ingebouwd. Aanvang 20.00 uur in Ons Dorpshuis, Bähler Boermalaan 4, Paterswolde

Zaterdag 2 november:

Nationale Natuurwerkdag

De Natuurwerkdag is altijd een groot succes. Ook dit jaar doen wij mee en wel op dezelfde locatie als de voorgaande jaren: het Ydersveen aan de zuidkant van het vliegveld.

Het is ieder jaar weer leuk om in dit prachtige natuurgebiedje met gelijkgestemden bezig te zijn met een positieve bijdrage aan de bescherming van de natuur. U bent van harte welkom. De dag begint om 9.00 uur en eindigt om omstreeks 12.30 uur met een onderbreking voor een koffiepauze. Na afloop wordt u een kop met overheerlijke snert aangeboden.

Een vampiertje met veel geduld

In de natuurgebieden, tuinen en parken van Nederland kruipt een bijzonder bloeddorstig diertje rond. Het diertje lijkt op een spin, want hij heeft acht pootjes. Maar hij heeft ook een zuignuit. In zijn speeksel zit een verdovende stof zodat je de beet niet voelt. De vrouwtjes zijn het meest bloeddorstig, want zij moeten duizenden eitjes aanmaken voor de volgende generatie. Zij kan meer dan 100 keer haar eigen gewicht aan bloed opzuigen. Nu ben ik zo'n 80 kilo, dan zou ik 8000 kilo bloed op moeten zuigen! Dit bloed slaan ze op in een soort ballon van extreem uitrekbare huid.

Ik heb het over de teek, een diertje van maar enkele millimeters, gelukkig maar! Het leven van het teekje begint als hij uit het eitje kruipt. Dit eitje zit meestal samen met honderden andere eitjes in de strooisellaag op de bosbodem. Het kleine teekje wordt larf genoemd en is te herkennen aan zes pootjes in plaats van acht. Deze larf heeft bloed nodig om te kunnen groeien. Dus wachten maar totdat er bijvoorbeeld een muis, vogel of een hagedis langs komt. Dat kan soms lang duren. Zo lang dat de meeste broertjes en zusjes verhongeren of uitdrogen. Als het toch is gelukt om aan een bloedmaaltijd te komen, kan het kleine teekje zich volgezogen laten vallen en zich in een paar weken tot zelfs een paar maanden vervellen tot een grotere versie. Dit noemen we een nimf. Hij is niet alleen groter maar nu heeft hij ook acht pootjes en lijkt al behoorlijk op zijn ouders. Om net zo groot te worden heeft hij weer een bloedmaaltijd nodig. Deze bloedmaaltijd duurt weer een paar dagen. Voor de tweede keer begint het eeuwige wachten op de volgende gastheer. Tijdens het wachten komt het teekje in een super energiezuinige stand, zodat hij lang kan wachten, wel meer dan een jaar. Als ook dit weer lukt, dan kan de laatste vervelling beginnen en is ons kleine teekje een volwassen teek geworden.

Maar nu beginnen de hormonen door zijn lichaam te gieren en wil hij zich voortplanten. Hij wil verder weg en dus moet hij een grotere gastheer vinden, bijvoorbeeld een ree, vos, koe, hond of een mens. Dus wachten maar weer en hopen op een gunstige gastheer. Lukt het niet voor de winter dan kruipt de teek terug in de bodem waar hij kan overwinteren. Want teken hebben een hekel aan kou, beneden de 5 graden Celsius gaan ze in een soort winterslaap. Door speciale

detectiesystemen, waarvan de precieze werking nog steeds niet duidelijk is, kan hij lichaamswarmte en geur detecteren. Op die manier kiest hij de beste gastheer.

Als dit teekje het geluk heeft om een partner te vinden kan de voortplanting beginnen en is zijn levenscyclus voltooid. Deze levenscyclus kan wel 6 jaar duren, veel wachten dus.

Nu is de hoeveelheid bloed die de teek opzuigt maar een druppel. Wij mensen ondervinden er geen hinder van. De beet voelen we ook

niet, want de teek is zo vriendelijk plaatselijke verdoving toe te passen. Toch is de teek inmiddels de schrik van de groene gebieden geworden. Doordat teken meerdere gastheren hebben, kunnen ze ziekteverwekkers verspreiden. Een van de vervelendste ziekteverwekkers is de Borrelia-bacterie. De bacterie ziet er uit als spaghetti wanneer je hem onder de microscoop bekijkt. Veel bacteriën vinden ons lijf een ideale plek om zich te vestigen. De meeste bacteriën zijn erg nuttig en helpen ons bijvoorbeeld om ons eten te verteren. Deze Borrelia-bacterie is echter de veroorzaker van de ziekte van Lyme. In Nederland is gemiddeld één op de zes van de teken besmet met deze bacterie. Heb je een teek in je huid en je verwijdert de teek binnen 24 uur, dan is de kans op besmetting zeer gering. Was de teek besmet en blijft hij langer dan 24 uur zitten, dan kun je besmet raken. Een antibioticumkuur is de oplossing om deze bacterie te doden. Helaas gaan ook alle nuttige bacteriën in je lijf dood. Dus voorkomen is beter dan genezen! Na een groen avontuur een tekencontrole doen!!

Meer informatie:

- Bekijk de teek in actie, en zie wat je moet doen na een tekenbeet in het filmpje Een teek? Pak 'm beet!:
(www.rivm.nl/tekenbeet/film) of op youtube: zoek op teek RIVM.
- Kinderen kunnen de on-line computergame Teek Control spelen (www.teekcontrol.nl).
- Op zoek naar voorlichtingsmateriaal zoals plaatjes, folders, teksten en presentaties? Bekijk de toolkit www.rivm.nl/tekenbeet
- Wil je echt alles weten over de teek, van bladerlaag tot ziekte van Lyme? Kijk dan op www.biomaatschappij.nl voor het handige boekje “Ziekte van Lyme, nasleep van een tekenbeet”.
- In de week van 15 april is er de week van de teek. Weten wat er speelt? www.weekvandeteek.nl
- Zien of de teken actief zijn, of een tekenbeet melden en opsturen om mee te doen aan onderzoek? Kijk op www.tekenradar.nl

Jacob de Bruin, Natuurmonumenten

Diersporen zoeken in de Vosbergen

Op zaterdagochtend 12 januari was het tijd voor de maandelijkse bijeenkomst van de jeugdnatuurclub van het IVN. Deze club is voor kinderen van 9 tot 12 jaar.

Vandaag hadden we als thema diersporen zoeken.

In de winter kan het heel stil zijn in de natuur. Alsof er niets gebeurt. Niets is minder waar. Maar hoe kom je daar nou achter? Door sporen te zoeken! Sporen vertellen je wie of wat voor beest er geweest is. Bij een spoor denk je misschien aan voetstappen in de modder. Toch zijn uilenballen, molshopen, geschaafde takken of drollen ook sporen. Ze vertellen je immers welk dier aanwezig is geweest op die plek. Daar het ons leuk leek de sporen te vereeuwigen, hebben we enkele voetstappen van paarden, honden en reeën in gips gegoten en deze na een kwartiertje drogen weer uit de aarde gepeuterd. Zo heb je een mooie afdruk van een spoor. Gelukkig was er net een groepje reeën over een vlak stuk zand gerend, dus hadden we mooie afdrukken.

Na een uur wandelen en erg koude voeten, gingen we weer naar ons verzamelhonk achter museum De Vosbergen om op te warmen. Dit lukte ruimschoots met de kachel, ranja en koekjes. Daarna nog even uilenballen uitpluizen en zelf een handafdruk in het gips maken.

Annemieke v.d.Berg v.Saparoea

foto: Mark de Vos

Ecologische Hoofdstructuur en Verbindingszones in Drenthe: Wie is welkom?

Voor alles is minder geld, maar desondanks probeert de provincie Drenthe verder te gaan met zowel de ecologische hoofdstructuur als de ecologische verbindingszones. Zoals bekend wordt het ecoduct over de A28 op dit moment aangelegd. De bedoeling van dit beleid is om het uitsterven van soorten tegen te gaan, en om soorten die ten gevolge van de klimaatverandering moeten 'opschuiven' hiertoe de gelegenheid te geven. Maar wat gebeurt er als er wilde zwijnen of damherten vanuit de Veluwe deze kant op willen komen? Of als een dappere wolf vanuit Duitsland besluit Drenthe te verkennen?

Ecologische Verbindingszone

Tot dusverre geldt voor deze dieren zowel landelijk als provinciaal het 'nul-beleid'. De Drentse gedeputeerde Rein Munniksma die natuur behartigt schreef in januari op zijn weblog

(www.drenthe.pvda.nl/weblogs) onder de titel “Groot wild in Drenthe” dat een beperkte populatie edel- en damherten en wilde zwijnen een meerwaarde kan opleveren voor de natuur en goed kan zijn voor de vrijetijdseconomie. De provincie gaat met natuur- en maatschappelijke organisaties en gemeenten in gesprek om samen de voor- en nadelen in beeld te brengen. De resultaten van het landelijke en Drentse onderzoek zullen een plek krijgen in het Fauna beleidsplan dat dit jaar wordt geactualiseerd. Laten we als IVN ook meedenken.

Wietske Jonker-ter Veld

Bestemmingsplan buitengebied.

De drie IVN afdelingen hebben gezamenlijk het ontwerp voor het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Tynaarlo bestudeerd en een reactie ingezonden. Bij dit bestemmingsplan lag het Plan MER ter inzage waarin de gevolgen van dit voornemen beschreven staan. Hierin staat dat de hoeveelheid stikstofoxiden en ammoniak op dit moment al te hoog is voor de voedselarme natuurgebieden in onze gemeente; zowel voor de kleine natuurgebiedjes als de Drentse Aa. Als wij buiten lopen zien we hoe stikstof minnende planten als bramen en brandnetels in de houtwallen en bosjes de lelietje der dalen, dalkruid, bosanemoon, eikvaren en dergelijke steeds verder verdringen.

Omdat uit het Plan MER blijkt dat het voornemen negatieve gevolgen heeft voor de natuur en voor het klimaat hebben we gepleit voor het meer milieuvriendelijke alternatief uit dit Plan MER. Het ‘voornemen’ betekent dat agrarische bedrijven flinke mogelijkheden voor uitbreiding en intensivering krijgen en het ‘Alternatief bij Recht’ geeft iets meer uitbreidingsmogelijkheden dan de ‘autonome ontwikkeling’. Verder hebben we verzocht op detail niveau een aantal bestemmingen natuurvriendelijker te formuleren. Ook hebben we gewezen op positieve ontwikkelingen zoals de Agrarische Natuur Vereniging Drenthe die zich inzet voor (agrarisch) natuur en

landschapsbeheer.

Het is aan de gemeenteraad om een bestemmingsplan vast te stellen dat minder schadelijk uitpakt voor natuur en klimaat. We zijn benieuwd.

Wietske Jonker

Archief veiliggesteld.

Na overleg in 2012 tussen de heer Evert Grootjans, archivaris bij de Historische Vereniging Ol Eel en het bestuur is het besluit genomen om ons archief via een bruikleenovereenkomst af te staan aan Ol Eel. Door Ol Eel wordt eerst een inventarislijst gemaakt van ons archief, daarna wordt besloten wat er bewaard moet worden. En wat bewaard wordt gaat naar het gemeentehuis in Vries, waar het archief opgeborgen wordt onder voor papier optimale condities. Op 11 januari ondertekenden de voorzitter van Ol Eel, mevrouw Carin Bodewes, en de voorzitter van IVN-afd. Eelde-Paterswolde, Leo Stockmann, de overeenkomst. Het gebeuren vond plaats in het Historisch Centrum aan de Bähler Boermalaan. Van Ol Eel waren ook aanwezig de heren Grootjans, Kamminga en Harms en van ons bestuur Hannie Koeleman, Martin Hols en Ep de Boer. Natuurlijk was Dorpsklanken aanwezig en in de krant van 16 januari 2013 werd een mooie foto van de ondertekening gepubliceerd. Ep de Boer is vanuit ons bestuur voor het archief contactpersoon met Ol Eel.

Leo Stockmann

Na ondertekening schudden de voorzitters elkaar de hand.

foto: M.Hols.

Nieuwe website

Sinds september 2012 kunt u ons vinden onder ivn.nl/afdeling/eelde-paterswolde (dus zonder www ervoor!)

De oude site draait ook nog, maar omdat dit voor verwarring kan zorgen, willen we deze zo snel mogelijk uit de lucht hebben.

Landelijk is gekozen voor een nieuwe website en een nieuwe CMS. (Content Management Systeem)

Waarom:

- Het bestaande CMS is verouderd en mist veel extra functies.
- De standaardisering van het ontwerp van zowel de landelijke als de afdelingswebsite draagt bij aan een meer uniforme uitstraling van IVN. Hierdoor zijn alle IVN-geledingen beter herkenbaar en komen sterker in de publiciteit.
- De website is zo ingericht dat die zich automatisch aanpast aan verschillende formaten toepassingen, bv tablets en smartphones. Dit wordt *responsive design* genoemd.

Onze website “hangt” dus aan het landelijk systeem.

Dit heeft zowel nadelen als voordelen.

Nadelen:

- We kunnen zelf de lay-out niet bepalen.
- We kunnen er geen filmpjes/geluiden op zetten.

Voordelen:

- Het is gratis.
- Activiteiten die wij invoeren komen ook op de landelijke site te staan.

Tip: Neem eens een kijkje op IVN.nl, het is erg leuk om te zien wat andere IVN-verenigingen organiseren!

Het voorjaar komt er weer aan. Dat brengt vaak leuke /bijzondere waarnemingen met zich mee. Via de site kunnen we die met elkaar delen!

Stuur uw verhaal, belevenis en als het kan met foto naar (webmastersivnep@gmail.com,) wij plaatsen ze op de site zodat iedereen ervan kan genieten!

Ook andere informatie die u graag op de site wilt hebben kunt u naar bovenstaand gmail-adres sturen. Wij proberen dit binnen een week te plaatsen.

We zien uw bijdragen graag tegemoet!

Aafke Pot

Voorstel contributieverhoging

Al een lange reeks van jaren is de contributie voor leden € 14,00 en voor donateurs € 7,00. We voerden altijd een sober financieel beleid en we wilden bovendien de toegang tot onze afdeling laagdrempelig houden. Mede door zo af en toe van onze leden en donateurs wat extra's te vragen zijn we een financieel gezonde vereniging. Toch zijn er zaken die meer geld vragen.

Het lijkt ons goed enkele kleurenfoto's in Groen op te nemen, dat daardoor aantrekkelijker maar ook wat duurder wordt, we hechten aan de jaarlijkse open IVN dag op het Vlinderkampje, mogelijk moeten we een beamer aan gaan schaffen (we huren nu regelmatig de oud wordende beamer van IVN afd. Vries), verzendkosten en zaalhuur worden hoger, jubilea willen we graag kunnen blijven vieren, sprekers worden gemiddeld duurder en we willen een gezonde geldelijke buffer houden.

Voorstel van het bestuur aan leden/donateurs op de alv van 26 maart zal zijn om de contributie voor leden te verhogen naar € 17,00 en voor donateurs naar € 10, - Ingaande dit jaar voor nieuwelingen en ingaande 2014 voor de leden/donateurs van nu.

We hopen dat u hier begrip voor zult hebben.
Namens het bestuur,

Leo Stockmann, voorzitter.

Dwergmuis

Willem Zandt kreeg in oktober 2012 van iemand die in de zuid-westpunt woont aan het Paterswoldse meer een uit grashelmen gevlochten bolvormig bouwwerkje (diameter circa 9 cm) aangereikt met daarin een kleine opening. Het bleek een nestje te zijn van een dwergmuis. De dwergmuis bouwt het nest aan stevige stengels in ruigten en korenvelden, maar ook in struweel. Alleen het vrouwtje en de jongen bewonen het nest. Het is het kleinste knaagdier van Europa, wordt 50 - 80 mm lang waarbij de grijpstaart nog eens 50 – 70 mm lang kan zijn. Met het puntje van de staart kan de dwergmuis iets vastgrijpen. De soort kan in heel Drenthe aangetroffen worden, maar de dichtheden verschillen per streek.

Leo Stockmann

Nestje van de dwergmuis

Vogelconcert

Dit is het vogelconcert van Frans Snijders (1579-1657) Een schilderij dat in de Hermitage in Petersburg te vinden is. Snijders was een barokschilder, geboren in Antwerpen. Hij was een tijdgenoot van Rubens en Antoon van Dyck. U herkent vast wel een aantal vogels

Gerbrig Rietema

Foto: v.l.n.r. Jan, Lideke, Gerbrig en Ynze.

Vrijwilligers in beeld. Aflevering 5

Voordat u ons verenigingsblad Groen in de bus krijgt is er heel wat werk aan vooraf gegaan. Ynze de Boer vraagt om en verzamelt kopij, Gerbrig Rietema maakt van artikelen, foto's en advertenties een eenheid die (via Ynze) aangeleverd wordt bij de drukkerij, Jan van der Werf werft advertenties en Lideke Jorritsma regelt de distributie. Genoemde vrijwilligers zijn al heel lang lid van onze afdeling, variërend van bijna 20 jaar (Jan) tot ca. 40 jaar (Gerbrig). Lideke en Gerbrig zijn ook bestuurlijk actief geweest. Allen hebben een of meerdere werkgroepen mede inhoud gegeven of zijn daar nog actief in: jeugd, planten, bomen/BROM, vlinderkampje.

Samen met haar man Willem heeft Lideke meerdere keren de snertwandeling georganiseerd. Op mijn verzoek hebben Ynze, Gerbrig, Jan en Lideke hun IVN-activiteiten op papier gezet. Enkele pagina's Groen zijn daarmee gemakkelijk vol te schrijven. Bij het ontvangen van Groen weet u aan wie te denken, en natuurlijk ook aan de bezorgers.

Leo Stockmann

Nel van Driel overleden

Op 4 januari 2013 is op 86-jarige leeftijd Nel van Driel overleden. Nel had een grote liefde voor de natuur.

Haar lidmaatschap van NJN , KNNV en IVN getuigen hiervan.

In haar tuin probeerde ze veel soorten planten te kweken en ook de vele soorten vogels in en om haar huis kregen veel aandacht.

En dan was daar nog die andere hobby : schapen en geiten houden.

Daar heeft ze tot op hoge leeftijd heel wat tijd ingestoken.

Naar de plantenruilbeurs van IVN kwam ze met haar oude Peugeot 404.

Ze bracht altijd wel iets bijzonders mee.

Ook ging ze graag naar de door IVN georganiseerde activiteiten.

Toen het haar niet meer lukte zelfstandig te komen schakelde ze anderen in om haar te komen halen.

Nel van Driel is begraven op de natuurbegraafplaats Hillig Meer in Eext.

Jille Eilander

Dwergmuis

Onze werkgroepen bestaan uit de volgende medewerkers:

- Vogels :** P.Feenstra, M Hols, J.Kadijk, B.van Manen, J. Meeder, J.Nienhuis-Poel, A.J. Pot-Ellen, S.Rienks, L Stockmann,T Westerhoff, W. Zandt, A.van der Zijpp, A. Smeenge, N. Smeenge, J.Bokma, J Nienhuis, A.H.v.d.Meulen
Afdeling Vries: H. Eggenhuizen, J. Fekkes, K. Bouwer, M. van Nieff, B. Visch.
- Planten:** T.v.d.Berg, Y.de Boer, F. Nijdam, L.Bierdrager, J.Eilander, L.Odding, R.Douma, L. Stockmann, J. v.d. Werff, W. Kramer, F. Wilkens, G.Dijkstra.
- Publiciteit:** T.v.d. Berg, L. Stockmann, Y. de Boer, M. de Goeij.
- Brom:** A. AB, E. de Boer, Y. de Boer, T.v.d. Berg, W. Kramer, W. Jonker-ter Veld.
- Jeugd:** A. AB, T. v.d. Berg, J. Eilander, F. Nijdam, G. Rietema, M.de Boer, A.J. Pot-Ellen, N. Smeenge, F. Puik, E. Dokter, A van den Berg van Saporoea, D.Buist. P. Feenstra, J. van der Werff.
- Natuurlijke Historie:** Combinatie OI Eel/IVN
J. Eilander (secretaris), Y. de Boer, F. Nijdam, A..Trox, G.Rietema, J. Arends, H. Heikens, C. Schaafsma, J.K. Westerhof.
- Vlinderkampje:** T.v.d. Berg, R. Douma, A. Zoon, M.de Goeij, M.Wilkens, F. Nijdam, B. v.d. Velde, Y. de Boer, J. v.d. Werff, W. Hoekema, L. Bierdrager, J. Steyvers, W. Kramer, J. Eilander, L.Odding, F.Wilkens
- Vormgeving Groen:** Gerbrig Rietema: rietema@planet.nl
- Redactie Groen:** Leo Stockmann: glstockmann@hotmail.com
Ynze de Boer: ynzedeboer@hetnet.nl
- Distributie Groen:** Lideke Jorritsma
- Advertenties:** Jan van der Werff
- Site:** ivn.nl/afdeling/eelde-paterswolde
- Website beheer:** Henk von Eije, Jurjen Bokma, Mark Vos en Aafke Pot-Ellen.